

Поліщук Тамара Миколаївна
старш. викладач
Мельник Інна Юрївна
здобувач вищої освіти
Одеський державний екологічний університет
м. Одеса

ВПЛИВ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ НА ЕКОЛОГІЧНИЙ СТАН ПРИЛЕГЛОЇ ТЕРИТОРІЇ (НА ПРИКЛАДІ ВІННИЦЬКОЇ ОБЛАСТІ)

Питання взаємовідносин суспільства і природи та використання природних ресурсів стають дедалі актуальнішими. І це зрозуміло, бо з розвитком виробництва вилучаються все нові багатства природи, зростає вартість сировини, збільшується кількість відходів, що викидаються у навколишнє середовище [1].

Протягом тривалої і складної історії розвитку людського суспільства в різних районах земної кулі кризові ситуації виникали ще неї раз, але люди знаходили з них вихід, розробляючи нові способи виробництва, нові методи використання енергії, освоюючи нові види природних ресурсів. Однак сучасна екологічна ситуація є досить унікальна, оскільки значно зросла інтенсивність і змінилась сама суть впливу людини на природне середовище. Головний фундамент «життя – ґрунти» – всюди на Землі деградують, зменшуються за площею. Не менш драматична ситуація з водою. В засушливих зонах води не вистачає так само, як і хліба. Швидкими темпами винищуються ліси [2].

Вданій роботі об'єкт дослідження Вінницька область. Вона розміщена в Лісостеповій зоні центральної частини Правобережної частини України. Обласний центр – місто Вінниця. Складна геологічна історія території вплинула на формування рельєфу. Значний вплив на формування рельєфу також спричинила робота протікаючі вод, розгалужена чисельними долинами річок, ярами та балками, особливо в районі Придністров'я [3].

Вінницька область має багатогалузевий промисловий комплекс. В області у 2017 р. працювало 2580 промислових підприємства (12 великих та 168 середніх) та 2657 підприємства у галузі сільського та лісового господарства (8

великих та 150 середніх). Основу промислового сектору регіону складають понад 300 потужних підприємств різних форм власності.

Вінниччина є сільськогосподарським регіоном, найбільший вплив на довкілля займає харчова промисловість – 57,4 %.

Найбільші підприємства галузі: ПАТ «Вінницький олійножировий комбінат»; ТОВ «Агрона Фрут Україна»; ПАТ «Вінницька кондитерська фабрика»; Філія «Переробний комплекс»; ТОВ «Вінницька птахофабрика»; ПАТ «Козятинський м'ясокомбінат»; ТОВ «ТЕРРА ФУД»; ПрАТ «Літинський молочний завод»; ТОВ «Літинський м'ясокомбінат»; Фірма «Люстдорф».

На підприємствах з виробництва харчових продуктів, напоїв індекс промислової продукції 2016 р. по 2017 р. включно становив 135,2 %. В структурі обсягів реалізованої промислової продукції на виробництво харчових продуктів, напоїв припадає 75,8 %. Враховуючи значну частку у промисловому виробництві області саме підприємств харчової галузі, вплив харчової промисловості на довкілля Вінницької області є досить помітним [4].

На другому місці енергетична промисловість (електростанції та інше) – 22,5 %. Основними факторами впливу промисловості на довкілля є викиди забруднюючих речовин у атмосферне повітря та скиди у водні об'єкти, забруднення ґрунтів та, як наслідок, водних об'єктів.

Щодо інших промислових об'єктів наприклад : *гірничодобувної* на Вінниччині відкрито 1159 родовищ та проявів 30 видів різноманітних корисних копалин, десятки родовищ торфу, а також унікальні поклади граніту, каоліну, гранату і флюориту. Розвідано 445 родовищ 18 видів корисних копалин. Відсутні потужні *металургійні* підприємства, металургійна промисловість представлена вторинним виробництвом металу та металообробкою. Машинобудуванням в області займаються 20 % підприємств, які здійснюють промислове виробництво.

В структурі обсягів реалізованої промислової продукції 3,6 % припадає на виробництво хімічних речовин і хімічної продукції; 0,6 % – фармацевтичних продуктів і фармацевтичних.

Пріоритетним напрямком розвитку промисловості Вінниччини є агропромисловий комплекс, який демонструє високі темпи розвитку та вагомі результати господарювання. У поточному році за січень-жовтень загальне виробництво продукції сільського господарства, в порівнянні з аналогічним періодом минулого року, збільшилось на 15 %, в тому числі, в рослинництві – на 25,2 %, в тваринництві – на 2,1 %.

За підсумками 10-ти місяців 2017 р. Вінницька область зайняла перше місце серед регіонів України за обсягами виробництва валової продукції сільського господарства, за темпами виробництва, за обсягами виробництва на одну особу, за обсягами виробництва зернових культур, цукрових буряків, картоплі, плодоягідної продукції, м'яса, молока, чисельністю поголів'я ВРХ, корів та птиці [3].

Таким чином, основні положення екологізації виробництва на Вінниччині можна звести до наступних:

- розробка і впровадження технологічних процесів і схем, які виключають або доводять до мінімуму утворення відходів і викиди в навколишнє середовище шкідливих речовин;
- створення водооборотних циклів і безстічних систем для економії;
- охорони від забруднення шкідливими речовинами прісної води як одного з найбільш дефіцитних ресурсів.

Вінницька область продовжує залишатись відносно стабільним з екологічної точки зору регіоном. Навколишнє середовище загалом успішно справлялось з техногенним навантаженням, і лише у випадку суттєвого зростання негативних факторів впливу на довкілля є ймовірність певної дестабілізації. Зокрема, це може бути пов'язано з поліпшенням економічної ситуації та подальшим розвитком галузей народного господарства, нарощуванням обсягів виробництва у теплоенергетиці, переробній промисловості, машинобудуванні, сільському господарстві та інших галузях.

Бібліографічний список

1. Буркинский Б.В. Природопользование: основы экономико-экологической теории / Б.В. Буркинский, В.Н. Степанов, С.К. Харичков. – Одесса : ИПРЭИ НАН Украины, 1999. – 350 с.

2. Дибров А.С. Экономика природопользования с основами экологии : учеб. пособие / А.С. Дибров. – Одесса : Друк, 2000. – 126 с.

3. Агрокліматичний довідник Вінницької області. – Л. : Гідрометеоіздат, 2011. – С. 30–34.

4. Доповідь про стан навколишнього природного середовища у Вінницькій області (2017 рік) [Електронний ресурс]. –

Режим доступу :

https://menr.gov.ua/files/docs/Reg.report/Вінницька_Доп_2017.pdf